

Špeciálna základná škola, Jatočná 4, 909 01 Skalica

OBSAH VZDELÁVANIA

PRE 9. ROČNÍK

**PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

**SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 5 vyučovacích hodín

**Čítanie a literárna výchova – 2 hodiny
Gramatika - 2 hodiny
Sloh – 1 hodina**

9. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova, sloh, gramatika

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Upevniť ovládanie prebratých písmen slovenskej abecedy a rozšíriť ich počet,
- zdokonaľiť techniku čítania s využitím všetkých frekventovaných písmen slovenskej abecedy,
- rozšíriť slovnú zásobu frekvenčného slovníka žiaka,
- rozlišovať skutočné od neskutočného v literárnom texte,
- naďalej upevňovať mechanickú pamäť.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Doplnenie čítania písmen **ř, í, ä, ô**.

Nácvik čítania foném **dz, dž** v známych slovách, s ktorými sa môže bežne stretnúť, napr. džús, džem, medzi a iné.

Oboznámenie žiaka s málo frekventovanými písmenami **w, x, y**.

Nácvik vyhľadania a čítania textov, s ktorými prichádza žiak do kontaktu v bežnom živote, napríklad názov obľúbenej relácie v televíznom programe pre príslušný deň.

Využívanie časopisov podľa záujmu žiaka na zdokonaľovanie techniky čítania a chápania textu.

Nácvik rýmovaných textov spamäti – situačné texty vinšov zameraných na rôzne osobné udalosti a v škole zaužívaných osláv sviatkov.

Gramatika

Nácvik písania písmen, ktoré sa učia čítať: **ř, í, ä, ô** a **w, x, y**.

Sloh

Určovanie správnych odpovedí na ústne položené otázky z pripravenej ponuky obrázkov, fotografií, prípadne slov, typu „Kto je ...veľký/malý?“ (mama/dieťa); „Kto je smutný? „Čo je horúce?“ (čaj/zmrzlina); „Čo svieti v noci? (lampa/slnko); „Čo je nebezpečné?“ (dieťa na ceste/na chodníku) a pod.

Po prečítaní literárneho textu rozvíjať ústnu i písomnú komunikáciu na určenú tému prostredníctvom napísaných otázok a krátkych alebo viacslovných odpovedí.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevniť techniku čítania čítaním textu z časopisu,
- vedieť určiť v texte začiatok vety, koniec vety, vlastné mená, jednotné a množné číslo podstatných mien,
- vedieť sa orientovať v textoch významných pre reálny život,

- ovládať tiché čítanie (šeptom),
- vedieť vykonať činnosť na základe potichu prečítanej inštrukcie,
- vedieť zapísať vlastné želanie, program dňa, dôležitú informáciu,
- vedieť spamäti predniesť nacvičený text.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Vytváranie návyku na zaoberanie sa textami a ilustráciami v časopise podľa záujmu žiaka.

Pokračovanie v nácviku tichého čítania s porozumením.

Overovanie porozumenia tichého čítania prostredníctvom spoločnej kontroly činnosti žiaka, ktorú vykonal podľa inštrukcie v texte.

Gramatika

Vyhľadávanie a zvýrazňovanie určeného písmena, slova, začiatku viet, interpunkčných znamienok na konci viet a pod.

Sloh

Nácvik v zorientovaní sa napr. v televíznom programe - vyhľadanie vhodného programu s jeho časovým zaradením v priebehu dňa.

Vyznačenie vytipovaného televízneho programu.

Nácvik zápisu procesov myslenia žiaka – jeho želaní, návrhov na program dňa alebo informácie, ktorú pokladá za dôležitú pre jej sprostredkovanie iným osobám.

Zápis činností, na ktoré nemá žiak alebo niekto z jeho blízkych v priebehu dňa zabudnúť.

Upevňovanie pamäťových spojov nácvikom a častým prednesom naspamäť nacvičených textov, riekaniek, vinšov – rozširovanie repertoáru z predchádzajúcich ročníkoch.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevniť čítanie s porozumením,
- vytvoriť návyk na čítanie literatúry, časopisov, dennej tlače,
- upevniť pravopis v prídavných menách akostných,
- vedieť využiť písomnú korešpondenciu.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Upevňovanie čitateľskej zručnosti na primeraných umeleckých a náučných textoch.

Vytváranie návyku na čítanie časopisov, dennej tlače, literatúry.

Gramatika

Nácvik praktického využitia systému zoradenia písmen v abecede.

Upevňovanie pravopisu v prebraných gramatických kategóriách.

Nácvik pravopisu v koncovkách akostných prídavných mien v jednotnom a množnom čísle.
Nácvik zápisu rozkazovacieho spôsobu sloviess.
Nácvik zdvorilostného písania osobných zámen v korešpondencii s veľkým začiatočným písmenom.

Sloh

Ústne alebo písomné vyjadrovanie vlastných zážitkov z vychádzky alebo inej spoločne aktuálne prežitej udalosti.

Vyjadrovanie citových zážitkov po filmovom alebo divadelnom predstavení alebo jeho zázname na DVD.

Praktické využitie písania v slovných formuláciách v korešpondenčnom spoločenskom styku – nácvik písania pohľadníc, pozdravov.

Nacvičovanie stručného vyjadrenia myšlienky pri telefonovaní.

Nacvičovanie formulácie krátkeho písomného odkazu, správy (SMS).

Upevňovanie využívania poradia písmen v abecede – jej memorovanie s praktickým uplatnením.

PROCES

Žiaci si v deviatom ročníku na hodinách slovenského jazyka rôznymi formami upevňujú najmä tie zručnosti na príslušných úrovniach, ktoré sú využiteľné v praktickom živote podľa potenciálu konkrétneho žiaka.

Žiaci sú vedení k čítaniu dlhších textov (príbehov, komiksov) a odkazov, informácií a otázok napísaných spolužiakmi alebo inými osobami.

Dôležité je sústrediť pozornosť na praktické využitie schopnosti čítania – riadenie sa rôznymi nápismi, vyhľadávanie obľúbených relácií v televíznom programe, čítanie postupu pri činnosti, ktorú môže žiak zvládnuť bez priamej slovnej pomoci či inštruktáže a pod.

**ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ
A SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ
PRE 8. a 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 2 vyučovacie hodiny

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK– 1. úroveň

CIELE

- Uvedomovať si vonkajšie znaky a niektoré charakterové vlastnosti iných detí a dospelých zo sociálneho prostredia žiaka,
- aplikovať znalosti vlastných osobných údajov pri nových sociálnych kontaktoch mimo školu,
- prenášať pravidlá spoločenských hier do sociálnych zamestnaní mimo školu,
- ďalej rozvíjať vokalizáciu,
- rozvíjať verbálny slovník,
- rozvíjať sluchovú imitáciu,
- využívať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb - na plánovanie ďalekej budúcnosti a referenciu prežitej vzdialenej minulosti,
- rozvíjať neverbálny skupinový rozhovor o nové témy, prostredia a komunikačných partnerov,
- využívať dosiahnuté domáce zručnosti a rozvíjať nové.

OBSAH

Označovanie/neverbálne pomenovávanie navonok pozorovateľných vlastností a niektorých charakterových vlastností iných detí a dospelých na základe naučených atribútov vlastností podľa navonok pozorovateľných prejavov, s používaním nevyhnutnej vizualizácie.

Používanie pravidiel správania viazaných na nové situácie (vizualizované pre dieťa zrozumiteľnou neverbálnou formou), prijímanie aj náhle oznámených (vizualizovaných) informácií bez problémového správania.

Vyjadrovanie vlastných osobných údajov/ informácií o sebe primeranými komunikačnými prostriedkami v situáciách mimo školy a ich transfer do prostredia v čase mimo vyučovania - používanie pravidiel spoločenských hier pri hrách s deťmi (aj súrodencami) mimo školského prostredia – schopnosť používať vizuálne pomôcky, ktoré zaručujú jasnú vizualizáciu pravidiel s pomocou dospelého, s cieľom postupného odnímania pomoci dospelého osoby.

Stále podporovanie jestvujúcej vokalizácie, vytváranie nových situácií spájaných s vokalizáciou učiteľom, motivovať dieťa k akýmkoľvek zvukovým prejavom v ďalších situáciách.

Permanentné podmieňovanie existujúcej verbálnej komunikácie žiaka, s cieľom postupnej náhrady augmentatívnej komunikácie verbálnou – ak je to možné a žiaka to neobmedzí v komunikácii.

Transfer existujúceho verbálneho slovníka dieťaťa do domáceho prostredia, do komunikácie s rodičmi a inými členmi rodiny (nevyhnutné generalizovať zvýšené nároky na formu komunikácie dieťaťa na nové prostredie a nových ľudí).

Sluchová imitácia (imitácia zvukov) bez vizuálnej opory.

Rozvíjanie neverbálnej komunikácie so žiakom na plánovanie aktivít vzdialenej budúcnosti (rok, podľa uváženia aj dlhší časový úsek) a neverbálny rozhovor o udalostiach vo vzdialenej minulosti (čo bolo minulý rok, podľa uváženia aj vzdialenejšia minulosť).

Rozvíjanie prvkov spoločnej pozornosti formou skupinových neverbálnych rozhovorov (s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov), podmienených vonkajšou motiváciou a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii (nové témy, súvisiace s novými vedomosťami a zručnosťami žiaka, noví partneri v skupine), za úzkej spolupráce s rodinou, napr. videoprezentáciou skupinového neverbálneho rozhovoru, inštruovať rodičov ako neverbálne skupinové rozhovory realizovať aj doma.

Spontánne vykonávanie úkonov, ktoré súvisia so starostlivosťou o telo a zovňajšok dospelujúcej a dospeljej osoby, s maximálnou mierou nezávislosti, s využitím primeranej vizualizácie, procesálnych schém, vizualizovaného mesačného kalendára, a pod.

Rozvíjanie nadobudnutých domácich a integračných zručností žiak podľa jeho individuálnych kapacít, životného štýlu rodiny a pod., ich zaradenie do bežného denného režimu žiaka v škole i doma, atď.

PROCES

Pri používaní osobných údajov pri vyučovaní je nevyhnutná úzka spolupráca s rodinou s cieľom preniesť používané prompty v škole do prirodzených sociálnych situácií, ktoré bežne zažíva rodina dieťaťa: u lekára, na návšteve a pod.

Využívať prirodzené situácie, keď žiak nemôže priamo pozorovať ústa pedagóga, k imitácii počutých zvukov.

Správne odpovede, reakcie a primerané správanie je neustále, najmä v novom prostredí, nevyhnutné podmieňovať primárnymi alebo sociálnymi odmenami žiaka a vizualizovať poradie: „Kto je na rade v rozhovore“.

9. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Budovať základy schopností empatie,
- vytvárať kognitívnu bázu na rozvíjanie primeraného správania, odrážajúceho očakávania okolia,
- provokovať situácie, keď sa má odmietat' a negovať,
- rozvíjať porozumenie podmienkovým inštrukciám.

OBSAH

Identifikácia pocitov, ich možných príčin a správania, ktoré redukuje/mení vyjadrované pocity.

Demonštrácia emócií, rozoznávanie emócií naživo.

Identifikovať, či nás druhá osoba počuje.

Identifikovať, či nás druhá osoba vidí.

Identifikovať, či druhá osoba vie určitú informáciu.

Zámerné vyvolávanie situácií, v ktorých je primerané odmietat'.

Plnenie zložitých podmienkových inštrukcií, ktoré obsahujú negatívne, aj pozitívne inštrukcie.

PROCES

Pri cvičení identifikácie emócií pedagóg predvedie prejavy rôznych emócií s cieľom identifikovať ich spolu so žiakom a určiť ich možné príčiny a spôsoby ako zmeniť situáciu. Je dôležité, aby predvádzané emócie a dôvody ich vyvolania boli veku primerané.

Pri nácviku demonštrácie emócií sa odporúča využívať hru: „Ako sa cítim?“, s predvedením a identifikáciou možných príčin rôzneho emocionálneho stavu/ nálady, pomenovaním vlastných emócií, pocitov a nálad.

Pri identifikácii toho, čo sa mohla dozvedieť iná osoba, je potrebné učiť žiaka rozlíšiť reálnu situáciu od domnejš: ak asistent videl, že sa učiteľ s dieťaťom o niečom rozprávajú, ešte neznamená, že to počul.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Identifikovať a vyjadriť emocionálne potreby,
- uvažovať o pocitoch iných ľudí,
- uvedomovať si, že nemožno byť fyzicky a verbálne ohrozovaný,
- uvedomovať si, že „moje“ veci nemôže zobrať druhá osoba,
- uvedomovať si právo na svoj osobný priestor, v ktorom nemožno byť v ohrození,
- uvedomovať si právo vyjadriť svoj vlastný názor na čokoľvek,
- uvedomovať si právo na určitú mieru súkromia, ktorá súvisí s mierou samostatnosti,
- uvedomovať si, že bez dovoľenia sa nemôže nikto dotýkať častí tela druhého človeka,
- uvedomovať si, že rodičia a učitelia majú právo usmerňovať deti a robiť rozhodnutia v ich prospech,
- uvedomovať si, že zodpovední dospelí alebo skupiny zvolených ľudí majú právo stanovovať pravidlá, ktoré musia ostatní rešpektovať.

OBSAH

Vyjadrovanie vlastných emocionálnych potrieb žiakom, na základe jednoduchých schém vyjadrovania.

Komentovanie ako sa v rôznych situáciách cítia iní ľudia.

Analýza situácií, ktoré majú kontext fyzického a verbálneho ohrozovania.

Analýza situácií, v ktorých je potrebné chrániť si svoje veci, svoje telo, svoj osobný priestor (a ich sociálne prijateľná ochrana).

Precvičovanie verbálnych schém vyjadrovania vlastného názoru sociálne prijateľným spôsobom.

Prehrávanie situácií adekvátnej sociálnej reakcie na usmerňovanie žiaka pedagógom, rodičom a logická analýza týchto usmernení (s cieľom pochopiť, že sú v prospech žiaka).

Logická analýza správ v tlači, televízii a pod. v súvislosti s pravidlami, ktoré sú spoločenskými normami. Nácvik alternatív primeraných sociálnych reakcií na tieto pravidlá.

PROCES

Ciele možno dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka na základe využívania ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

**FYZIKA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 1 vyučovacia hodina

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné látky na základe ich rozdielnych vlastností,
- demonštrovať jednoduchým spôsobom premeny skupenstva,
- porozumieť kolobehu vody v prírode,
- poznať využitie elektrickej energie.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Rozlišovanie telies a látok.

Telesá – vedieť vymenovať, ukázať, vybrať, porovnať.

Vlastnosti telies – vedieť určiť, porovnať.

Látky – vedieť vymenovať, ukázať, vybrať, porovnať.

Látky - pevné, kvapalné, plynné (porovnať).

Premeny skupenstva látok

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania.

Var vody. Pozorovanie.

Skvapalňovanie (kondenzácia) , topenie a tuhnutie

Podmienky skvapalňovania.

Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode.

Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Pozorovanie.

Praktická dlhodobá úloha

Pozorovanie zmien počasia počas všetkých ročných období.

Záznam pozorovania zmien počasia spôsobom podľa možností a schopností žiaka s AU alebo PVP s MP vo vopred určených intervaloch.

Elektrická energia

Využitie elektrickej energie. Šetrenie elektrickou energiou. Využitie elektrospotrebičov v domácnosti. Bezpečné zaobchádzanie pri ich používaní elektrospotrebičov. Predchádzanie požiaru v rôznych budovách, na verejnosti, v prírode. Privolanie požiarnikov.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- odmerať dĺžku telesa,
- odmerať hmotnosť telesa,
- odmerať objem telesa,
- poznať využitie elektrickej energie.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Opakovanie a utvrdenie vedomostí o látkach a telesách z predchádzajúceho ročníka.

Zloženie telies z rozličných látok - drevo, papier, sklo a iné.

V prírode sa vyskytujú tri skupiny látok: pevné, kvapalné, plynné.

Pevné látky (majú stály objem, tvar, sú nestlačiteľné).

Kvapalné látky (majú stály objem, nestály tvar, sú nestlačiteľné, dajú sa prelievať).

Plynné látky (nemajú stály objem ani tvar, sú stlačiteľné).

Porovnávanie a meranie

Dĺžka - jednotky dĺžky: cm. Praktické meranie.

Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg. Praktické váženie.

Teplota - jednotka teploty - °C, bod varu, bod mrazu. Pozorovanie.

Meranie teploty – teplomer.

Meranie objemu – jednotka objemu: liter. Praktické meranie.

Elektrická energia

Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Šetrenie elektrickou energiou. Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

Formy energie

Magnetické a elektrické javy

Elektrická energia

CIELE

- Experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
- zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi.

OBSAH

Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas.

Elektrizovanie telies. Elektrický náboj. Blesk. Elektrický obvod. Časti elektrického obvodu - elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.

Elektrické vodiče a izolanty z pevných látok.

Elektrická energia a jej premeny. Elektrické spotrebiče v domácnosti.

Pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi.

Sériové zapojenie žiaroviek. Porovnanie jasú niekoľkých žiaroviek v sériovom zapojení. Paralelné zapojenie žiaroviek.

Meranie veľkosti prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti elektrického prúdu 1 A.

Meranie veľkosti napätia na zdroji elektrickej energie. Jednotka napätia 1 V.

Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách a jeho využitie.

Energia v prírode a v technike

CIELE

- Opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- poznať príčiny racionálneho hospodárenia s energiou,
- vedieť vysvetliť, prečo je zachovanie zdravého životného prostredia pre človeka nevyhnutnosťou.

OBSAH

Prejavy energie v prírode - sopečná činnosť, elektrický výboj pri búrke, zemetrasenie, slnečná energia.

Premena energie. Zákon zachovania energie.

Vznik fosílnych palív. Využívanie fosílnych palív ako zdrojov energie, ich výhody a nevýhody.

Netradičné zdroje energie.

Zvyšovanie spotreby energie a jej nepriaznivé následky pre človeka.

Prehľad základných pojmov a zručností

Tematické celky	Základné pojmy	Základné zručnosti
Vlastnosti látok	vlastnosť hmotnosť dĺžka objem	merať hmotnosť merať dĺžku merať objem
Teplota. Premeny skupenstva látok	teplota var topenie, tuhnutie skvapalňovanie	merať teplotu merať čas pracovať v tíme urobiť jednoduchý experiment na dôkaz vlastností látok
Pohyb a sila	pokoj, pohyb sila, gravitačná sila jednoduché stroje účinky sily trenie	merať silu zhotoviť model jednoduchého stroja, dokázať experimentom existenciu trenia
Formy energie Mechanická energia	polohová a pohyb. energia Práca	urobiť jednoduchý dôkaz premeny energie a dôkaz
Teplo Svetlo svetelný lúč	tepelná energia priamočiareho odraz a lom svetla rozklad svetla	šírenia svetla
Zvuk	zvuk ako energia	
Formy energie Magnetické a elektrické javy Elektrická energia	magn. vlastnosti látok elektrizovanie telies elektrický obvod vodič a nevodič elektrický prúd	vedieť pracovať s kompasom, urobiť záznam nameraných hodnôt, do tabuľky, zapojiť jednoduchý elektrický obvod
Energia v prírode a v technike	elektrické napätie zdroj elektrického napätia zákon zachovania energie	vedieť zdôvodniť nutnosť šetrenia energie

**CHÉMIA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 1 vyučovacia hodina

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet chémie pre 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej len žiak s AU alebo PVP s MP) umožňuje žiakom porozumieť elementárnym zákonitostiam chemických javov a procesov.

Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote.

Cieľom vyučovania chémie je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu.

Žiakom v 3. úrovni poskytuje základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Získať základné vedomosti o vlastnostiach látok,
- poznať význam vzduchu pre život,
- poznať význam vody pre život,
- chrániť vodu pred znečistením,
- poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina,
- poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s neznámymi (chemickými) látkami,
- poznať telefónne čísla prvej pomoci.

OBSAH

Chémia okolo nás

Význam chémie pre život človeka. Chemický výrobok.

Vlastnosti látok

Rozpustnosť látok – pozorovanie.

Horľavosť látok – pozorovanie.

Vôňa a zápach látok – rozlišovanie.

Vzhľad – porovnávanie.

Voda a vzduch

Význam vody pre človeka, rastliny a živočíchy.

Výskyt vody v prírode. Voda pevnom, kvapalnom a plynnom (vodná para) v skupenstve. Ochrana vody pred znečistením.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Získať základné vedomosti o vlastnostiach látok,
- vymenovať príklady horľavých a nehorľavých látok,
- poznať niektoré hasiace látky – voda, piesok,
- poznať význam vzduchu pre život,
- poznať význam vody pre život,
- chrániť vodu pred znečistením,
- poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina,
- poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s neznámymi (chemickými) látkami,
- poznať telefónne čísla prvej pomoci, požiarnikov.

OBSAH

Chémia okolo nás

Význam chémie pre život človeka.

Chemický výrobok.

Prírodná surovina.

Vlastnosti látok

Skupenstvo – pevné, plynné, kvapalné.

Rozpustnosť – látky rozpustné, nerozpustné, čiastočne rozpustné vo vode.

Horľavosť – poznanie niektorých horľavých/nehorľavých látok.

Vôňa a zápach látok – rozlišovanie.

Vzhľad – porovnávanie.

Voda a vzduch

Voda a vzduch - látky nevyhnutné pre náš život.

Voda – výskyt (v prírode, v rastlinách a v tele človeka a aj zvierat).

Vlastnosti vody – bezfarebná (číra tekutina), bez vône a zápachu, pitná alebo úžitková, podmienka života.

Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Zistiť pozorovaním vlastnosti konkrétnych látok,
- získať základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie,
- poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina
- vedieť používať ochranné pomôcky,
- poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s chemickými látkami,
- poznať telefónne čísla prvej pomoci.

OBSAH

Chémia okolo nás

Význam chémie pre život človeka. Chemické laboratórium. Chemický výrobok. Prírodná surovina. Chemicky čistá látka.

Vlastnosti látok

Zloženie a štruktúra látok - atóm, molekula.

Skupenstvo, rozpustnosť, farba, horľavosť.

Chemické prvky

Kovy: železo, hliník, meď, zinok, zlato, striebro.

Nekovy: vodík, kyslík, dusík, uhlík, síra.

Voda a vzduch

Chemické zloženie - zlúčenina, zmes.

Ochrana čistoty vody a vzduchu.

Anorganické zlúčeniny

Oxidy - vlastnosti, použitie, ich hodnotenie z hľadiska ochrany životného prostredia.

Kyseliny - vlastnosti, použitie.

Hydroxidy - vlastnosti, použitie.

Prvá pomoc pri zasiahnutí pokožky roztokom kyseliny a roztokom hydroxidu.

Soli - vlastnosti, použitie.

Stavebné spojivá - vápno, cement, sadra.

Organické zlúčeniny

Zemný plyn, metán, propán, bután.

Ropa - vlastnosti a spracovanie.

Prírodné látky - sacharidy, tuky, bielkoviny.

Plastické látky - vlastnosti, použitie a hodnotenie z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, likvidácia odpadov.

Syntetické vlákna - vlastnosti, použitie a hodnotenie zo zdravotného hľadiska.

PROCES

Odporúčame obsah predmetu sprostredkovať predovšetkým prostredníctvom vizualizácie, pozorovaním, „experimentovaním“, s dodržaním zásad bezpečnej práce s chemickými látkami.

Získané vedomosti, zručnosti na vyučovacích hodinách chémie by mali byť použiteľné pre žiaka v bežnom živote.

**BIOLÓGIA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 1 vyučovacia hodina

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať prírodu v priamom kontakte,
- poznať dôležitosť ochrany prírody.

OBSAH

Poznávanie prírody

Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období.

Triedenie prírody na živú a neživú.

Význam neživej a živej prírody pre človeka, jej využitie.

Neživá príroda

Pôda.

Horniny.

Drevo.

Živá príroda

Človek

Spoznávanie vlastného tela dotykom 12 a viacerých častí tela, ich pomenovanie.

Ochrana zdravia pred chorobou a úrazom.

Živočíchy

Domáce zvieratá – poznať ďalšie druhy, význam, využitie,

Časti tela zvierat: hlava, trup, končatiny.

Voľne žijúce zvieratá – význam, využitie.

Rastliny

Byliny a dreviny,

Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvet, plod.

Význam rastlín pre človeka a živočíchy, ich využitie.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Získať základné poznatky o stavbe a činnosti jednotlivých sústav ľudského tela,
- prehĺbiť základné poznatky o starostlivosti o zdravie, škodlivosti fajčenia, alkoholu a toxikománie,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti.

OBSAH

Zo živej prírody

Človek

- Človek ako súčasť živej prírody.

- Spoločné a odlišné znaky človeka od ostatných živočíchov.

- Meranie výšky a hmotnosti.

Oporná a pohybová sústava

- Ľudská kostra.
- Význam telesnej aktivity pre vývin kostry a svalov.

Sústava krvného obehu

- Krv, význam krvi pre človeka.
- Srdce – jeho činnosť.
- Ochrana pred nákazlivými chorobami, význam očkovania.

Dýchacia sústava

- Stavba a činnosť dýchacej sústavy.
- Starostlivosť o čistotu ovzdušia.
- Škodlivosť fajčenia.

Tráviaca sústava

- Stavba a činnosť tráviacej sústavy.
- Zásady správnej výživy.
- Hygiena potravín.

Vylučovacia sústava

- Stavba a činnosť obličiek, močové cesty.
- Choroby vylučovacej sústavy, prevencia.

Koža

- Funkcia kože.
- Deriváty kože - vlasy, nechty.
- Zásady prvej pomoci pri poranení kože.
- Význam telesnej hygieny pre zdravie.

Rastliny

V lese

- Lesné dreviny - ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.
- Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny.
- Huby: jedovaté: muchotrávka zelená, nejedlé: hríb satanský, jedlé: hríb dubový.
- Význam lesov, ich ochrana.

V záhrade a sade

- Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach.
- Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach.
- Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety.
- Zber úrody a jej spracovanie.

Na poli

- Hospodársky významné rastliny - obilniny, okopaniny, olejníny, krmoviny.

Na lúke

- Trávy, d'atelina lúčna, lúčne kvety.
- Liečivé rastliny.

Živočích

Tečúcich, stojatých a brehov vôd

Kapor obyčajný, korytnačka bahenná, pstruh potočný, štika obyčajná, ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, komár piskľavý.

Chránené živočích

Rosnička zelená, bocian biely.

Lesné živočích

Srna hôrna, ropucha krátkonohá, d'ateľ veľký, vretenica obyčajná.

Živočíchy žijúce na lúkach a pasienkoch

Ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka veľká, motýle, ovad hovädzí.

Živočíchy žijúce na poli

Zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.

Škodcovia

Pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná.

Živočíchy žijúce v záhrade a v sade

Krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obaľovač jablčný, slimák záhradný, dážd'ovka obyčajná.

Opeľovače

Včela medonosná, čmeľ zemný.

Voda a vzduch

Voda

Voda – pitná, úžitková, rozdiel, využitie.

Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka

Zdroje znečistenia vôd.

Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

Vzduch

Význam vzduchu pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Ochrana ovzdušia pred znečistením.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Oboznámiť žiakov so stavbou Zeme a života na nej,
- poznať najdôležitejšie horniny a nerasty nachádzajúce sa v najbližšom regióne školy a na Slovensku.

OBSAH

Živá a neživá príroda.

Vzťahy medzi živou a neživou prírodou.

Vznik a vývoj Zeme

Názory na vznik Zeme.

Stavba Zeme.

Vznik a vývoj zemskej kôry.

Vznik a vývoj života na Zemi. Vývoj človeka.

Zloženie zemskej kôry

Nerasty. Horniny. Najdôležitejšie nerasty a horniny Slovenska a ich využitie.

Ťažba hornín a nerastov.

Zvetrávanie hornín a nerastov.

Pôda

Vznik pôdy.

Zloženie pôdy.

Pôdne typy.

Význam pôdy pre pestovanie rastlín.

Ochrana pôdy a jej význam pre človeka.

Zem - životné prostredie človeka

Znečisťovanie životného prostredia - ozónové diery, poruchy atómových elektrární, úniky ropy v moriach, škodlivé exhaláty v ovzduší, poľnohospodárska výroba.

Určiť znečisťovateľa prírody v najbližšom okolí.

Ochrana prírody

Národné parky, chránené krajinné oblasti, štátne prírodné rezervácie - v širšom regióne školy.

Technologické opatrenia - čističky vôd, zachytávanie exhalátov filtrami, biotechnológie. Zákonná ochrana živej a neživej prírody.

PROCES

Vyučovanie biológie realizujeme v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia, najmä prostredníctvom vychádzok, exkurzií zameraných na konkrétny cieľ.

Dôležité súčasťou výučby biológie sú aj pomôcky: encyklopédie, obrazy, preparácie zvierat, zbierky a krátke filmy – DVD, CD, internet a iné.

Konkrétne druhy rastlín, živočíchov a ich počet určuje vyučujúci podľa schopností žiaka s AU alebo PVP s MP a regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

Vymenované druhy rastlín a živočíchov slúžia len ako príklad, poskytujú možnosť výberu.

**DEJEPIS
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 1 vyučovacia hodina

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.

Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.

Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album.

„Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú.

Návšteva múzea.

Minulosť našej školy

Album triedy, spolužiakov.

Legendy, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu.

Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých.

Človek v premenách priestoru a času

Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi.

Spôsob života a obživy. Bydlisko.

Odev, pracovné nástroje, zbrane.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.

Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.

Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album.

„Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú.

Návšteva múzea.

Minulosť našej školy

Školská kronika.

Legendy, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu.

Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých.

Človek v premenách priestoru a času

Spôsob života, odev, pracovné nástroje, obydlie v minulosti (výber obdobia na základe schopností a možností žiaka).

Porovnávanie obrazových materiálov, ilustrácií z minulosti a súčasnosti.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

– Poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín, významné historické udalosti a osobnosti.

OBSAH

Svet po druhej svetovej vojne

Politické rozdelenie Európy: na západnú a východnú (komunistická diktatúra).

Slovensko po roku 1945

Slovensko v obnovenom Československu.

Postavenie Slovenska v ČSR po roku 1945.

Politické zmeny: 1948, 1968, 1989.

Industrializácia, kolektivizácia, politická emigrácia, protikomunistický odboj, prenasledovanie cirkví.

Veda, kultúra, školstvo.

Na ceste k demokracii

Pád komunizmu.

Formovanie demokratickej spoločnosti.

Vznik samostatnej Slovenskej republiky (1.1.1993).

Slovenská republika v medzinárodných štruktúrach.

PROCES

Vytvoriť u žiakov s AU alebo PVP s MP elementárne historické predstavy je možné predovšetkým na základe obrazového vnímania. Učiteľ preto využíva všetky dostupné obrazové materiály – staré fotografie, ilustrácie z kníh, internet a iné zdroje.

Žiak s AU alebo PVP s MP by mal podľa svojich schopností a možností získať „historické“ skúsenosti a poznatky predovšetkým z miestnej, regionálnej a v 3. úrovni aj celoslovenskej perspektívy.

Žiakov vo všetkých úrovniach vedieme k tomu, aby mali v úcte svoj vlastný národ, úctu k iným národom a etnikám, rešpektovali historické, kultúrne a iné odlišnosti ľudí a spoločenstiev.

**GEOGRAFIA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 1 vyučovacia hodina

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme.
Kozmonautika.

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Mapa – farby na mape, značky.
Nížina, vrchovina, pohorie, rieka na mape.
Určovanie hlavných svetových strán.
Slovenská republika na mape.
Naše mesto, obec na mape.
Vychádzky do najbližšieho okolia obce.

Slovenská republika

Bratislava – hlavné mesto SR (obraz).
Historické pamiatky a kultúrne dominanty v Bratislave.
Doprava Bratislavy.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme.
Vesmír – Slnecná sústava. Kozmonautika.
Svetadiely, oceány.

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Mapa – farby na mape, značky, orientácia na mape miestnej krajiny.

Určovanie hlavných svetových strán.

Mapa Slovenskej republiky - hranice štátu.

Naše mesto, obec na mape.

Určovanie väčších miest na mape, ktoré sú naj bližšie k žiakovmu bydlisku (Trnava, Nitra, Poprad, Prešov, Košice a iné).

Slovenská republika

Historické pamiatky a kultúrne dominanty vo veľkých mestách SR podľa výberu učiteľa.

Doprava v SR – letecká, železničná, lodná.

Priemysel – podľa regiónu.

Rekreačné strediská v SR.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Získať základné poznatky o svete,
- získať základné poznatky o svojej krajine,
- naučiť sa pracovať s rôznymi druhmi máp,
- ochraňovať životné prostredie

OBSAH

Vznik a vývoj Zeme

Svetadiely

Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa.

Európa

Štáty Európy.

Slovensko

Rozloha, poloha SR, hranice.

Povrch. Rastlinstvo a živočíšstvo SR. Ochrana prírody. Prírodné rezervácie a chránené územia.

Vodstvo.

Podnebie.

Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky.

Priemysel.

Doprava.

Regióny Slovenska. Povrch. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárstvo. Priemysel. Doprava. Mestá.

Rekreačné oblasti, chránené prírodné oblasti.

Zemepis príslušného regiónu

**OBČIANSKA NÁUKA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 1 vyučovacia hodina

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vedieť osobné údaje,
- porozumieť časovým údajom a vzťahom,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Základné údaje o sebe – meno, priezvisko, vek, bydlisko, adresa.

Mená rodičov, zamestnanie, vek dátum narodenia.

Orientácia v čase, skladba roka – mesiace, týždne, dni; skladba hodiny – minúty, sekundy.

Orientácia podľa hodín.

Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, ..., pravo-ľavá orientácia..

Spoznávanie okolia školy s použitím dopravy, podľa miestnych možností.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu vzdialenosť, zakúpenie cestovného lístka s pomocou.

Vedieť využiť informačné služby podľa potreby s minimálnou pomocou.

Telefonovanie s minimálnou pomocou.

Pošta – orientácia v priestoroch budovy.

Obchod – zvládnutie jednoduchého nákupu, platenie nákupu s pomocou.

Vyhľadávanie, objednávanie a využívanie služieb podľa možností miestnej oblasti – reštaurácia, cukráreň, ubytovanie, lekár, lekárne a iné s minimálnou pomocou.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch,
- orientovať sa v čase a priestore,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti,
- utvárať elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania.

OBSAH

Rodina, škola a obec

Príbuzenské vzťahy, rozlišovať medzi príbuzenskými vzťahmi a inými, napr. vzťah učiteľ - žiak.
Zamestnanie rodičov, starých rodičov.
Zameranie súrodencov – škola, práca.
Verejné zariadenia a úrady obce: miestny úrad, pošta, zdravotné stredisko, lekáreň, rýchla pomoc, policajná stanica, hasičská stanica, kultúrny dom a iné.
Názvy ulíc, námestí, pamätihodností obce.
Dôležité závody a inštitúcie v miestnej oblasti.
Vychádzky do okolia školy a obce, exkurzie.

Orientácia v čase a priestore

Ročné obdobia a ich charakteristické znaky.
Určovanie času na rôznych hodinách.
Dni v týždni, mesiace v roku, dátum.
Dátum a miesto svojho narodenia.
Kalendár - významné udalosti v živote slovenského národa.

Doprava, pravidlá cestnej premávky

Dopravné prostriedky.
Druhy dopravných prostriedkov.
Cestovný poriadok.
Cestovanie dopravnými prostriedkami podľa miestnych podmienok.
Správanie sa v dopravných prostriedkoch.

Starostlivosť o zdravie

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.
Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami. Nebezpečenstvo AIDS.
Zdravotné stredisko – praktický lekár, lekár špecialista.
Objednanie sa u lekára, opis zdravotného problému, recept, návšteva lekárne.
Karta poistenca.
Škodlivosť fajčenia, konzumovania alkoholických nápojov a drog pre mladého človeka, boj proti ich používaniu, negatívny príklad dospelých.
Sexuálna výchova.
Prvá pomoc.

História a spoločnosť

Historické pamiatky v miestnom prostredí.

Štátne symboly - štátny znak, štátna vlajka, štátna hymna
Prezident Slovenskej republiky, jeho úloha a význam pre štát.
Hlavné mesto Slovenskej republiky.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

☐ Upevniť, prehĺbiť a doplniť poznatky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch.

OBSAH

Slovenská republika

Štátne symboly.

Prezident republiky, vláda SR, poslanci.

Obyvateľstvo SR. Rovnoprávnosť všetkých občanov.

Tolerancia k iným národnostiam a náboženstvám.

Základné práva a povinnosti občanov. Zakotvenie občianskych práv a slobôd v Ústave SR a republikových ústavách. SR – demokratický štát.

Význam demokratických premien v našom štáte pre celoeurópsku spoluprácu.

Slovenské hospodárstvo

Trhové hospodárstvo Slovenskej republiky.

Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti: štátne, družstevné, súkromné.

Peniaze, peňažné ústavy, banky, ich funkcia.

Rodinný rozpočet, štátny rozpočet.

Podnikanie. Sociálna politika štátu: politika zamestnanosti, úrady práce, záchranná sociálna sieť, životné minimum.

Čo by mal občan vedieť

Občiansky preukaz, karta poistenca a iné dôležité doklady pre občana.

Zmenená pracovná schopnosť (ZPS).

Úrady štátnej správy a miestnej samosprávy, ich kompetencie.

Medzil'udské vzťahy na pracovisku, riešenie pracovných problémov, voľný čas a jeho využitie.

Ochorenie, dodržiavanie liečebného poriadku, nemocenské dávky.

Rozličné formy poistenia, sporenia. Záujmové organizácie, odbory.

PROCES

V predmete občianska náuka odporúčame učiteľom, aby pristupovali k vymedzenému obsahu ako k otvorenému systému - učivo možno dopĺňať alebo redukovať. Jednotlivé témy plnia funkciu námetov na jednotlivé hodiny. Učiteľ si zvolí iba také, ktoré podľa jeho názoru žiak s AU alebo ďalšími PVP s MP zvládne.

**ETICKÁ VÝCHOVA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 1 vyučovacia hodina

9. ROČNÍK

CIELE

- Prehĺbiť a upevniť poznatky zo základných tém etickej výchovy,
- prehĺbiť komunikačnú schopnosť orientovanú na riešenie problémov a vedenie dialógu,
- podporovať zdravý životný štýl,
- predchádzať rozličným typom závislosti,
- zaujať správny postoj k otázkam každodenného života.

OBSAH

Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

Dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k sebe.
Pozitívne hodnotenie druhých.
Význam priateľstva pre človeka.
Rozvoj záujmov.

Prehĺbenie komunikačnej schopnosti

Verbálna a neverbálna komunikácia.
Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.
Asertivita – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

Zdravý životný štýl

Ochrana telesného a duševného zdravia ako etickej hodnoty.
Uvedomenie si vlastnej hodnoty.
Skromnosť, nepovyšovať sa nad iných.
Dobroprajnosť (v oblasti materiálnej a duchovnej), vedieť sa tešiť spolu s inými.
Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.
Sexuálny život – význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.
Primerané vyjadrovanie svojich citov, veselosť, sebaovládanie.

Závislosti znehodnocujúce a ohrozujúce zdravie a život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.
Konzumný a nezodpovedný sex.
Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.
Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

Prosociálne správanie a masmediálne vplyvy

Spolupráca, pomoc, delenie sa.
Reálne a zobrazené vzory.
Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).
Televízna pseudorealita a jej hodnotenie.
Výchova kritického diváka.
Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

Námety podľa záujmu žiakov a výberu učiteľa

Námety zamerané na obdobie dospievania, vzťahu k životu a k ľuďom.

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

BRATSKÁ, M.: Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

LENCZ, L.: Pedagogika etickej výchovy. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. – KRÍŽOVÁ, O.: Metodický materiál k predmetu Etická výchova. 3. vyd. Prešov: MPC, 2004, 150 s.

ROCHE – OLIVAR, R.: Etická výchova. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: Přichází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.

KRÍŽOVÁ, O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie. Bratislava: MPC, 2006.

PREVENDÁROVÁ, J. – KUBÍČKOVÁ, G.: Základy rodinnej a sexuálnej výchovy. Bratislava: SPN – Mladé letá, 1998, 88 s. ISBN-80-08-02746-0.

BAGALOVÁ, Ľ. – GOGOLOVÁ, D.: Ľudské práva a zručnosti potrebné na ich uplatnenie. Bratislava: Štátny pedagogický ústav Bratislava, 2007, 116 s. ISBN 978-80-89225-26-2.

**MATEMATIKA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 4 vyučovacie hodiny

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- pochopiť množstvo 10,
- poznať a vedieť kresliť základné geometrické tvary.

OBSAH

Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: ťažší – ľahší, mäkkší– tvrdší.

Číslo 10, počítanie do 10, čítanie a písanie číslice 10.

Priradovanie predmetov k číslu 10,

Priradovanie čísla 10 k predmetom,

Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi: 1, 2, 5 a 10 €.

Základné geometrické tvary a ich kreslenie, kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník,

Hranol – priradovanie, triedenie a spoznanie hranola medzi predmetmi každodenného života.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Sčítavať a odčítavať dvojčiferné čísla, v obore prirodzených čísel do 100, bez prechodu cez desiatku,
- počítať po stovkách do 1000,
- sčítavať a odčítavať stovky,
- používať jednotku dĺžky,
- používať jednotku hmotnosti,
- používať jednotku objemu,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Sčítovanie dvoch dvojčiferných čísel bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.

Odčítavanie dvojčiferných čísel bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.

Počítanie po stovkách do 1000, číselný rad do 1000, čítanie a písanie čísel do 1000.

Sčítovanie a odčítavanie stoviek v obore do 1000.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Porovnávanie a triedenie predmetov podľa dĺžky a veľkosti a objemu.

Jednotka 1 centimeter - rysovanie čiar, meranie v cm.

Jednotka 1 kilogram - váženie predmetov.

Jednotka 1 liter - meranie objemu

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Využívať desatinné čísla v činnostiach reálneho života,
- osvojiť si pojem percento a základné početné výkony s percentami,
- vedieť vypočítať povrch kocky a kvádra,
- vedieť vypočítať objem kocky a kvádra.

OBSAH

Desatinné čísla, používanie jednotiek dĺžky, hmotnosti, času a obsahu, použitie peňazí, premieňanie jednotiek.

Jednoduché slovné úlohy.

Percento, pojmy: základ, percentová časť, počet percent.

Výpočet 1 % zo základu.

Výpočet percentovej časti z daného základu s využitím kalkulačky.

Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe.

Úrok, úroková miera, zisk, využitie na praktických príkladoch.

Sieť kocky a kvádra.

Povrch kocky a kvádra, výpočet dosadením do vzorca,

Riešenie úloh z praxe.

Objemy telies, jednotky objemu: mm³, cm³, dm³, m³. Vzťah dm³ – liter.

Objem kvádra, kocky, výpočet dosadením do vzorca, riešenie úloh z praxe.

PROCES

V 9. ročníku si žiaci na 1. úrovni upevňujú osvojené vedomosti. Učia sa počítat' do 10.

Zdokonaľujú sa v používaní skutočných mincí.

Žiaci v 2. úrovni sa zdokonaľujú v meraní dĺžky, objemu a vo vážení predmetov, pri utvrdzovaní postupujeme ako v predchádzajúcom ročníku. Za pomoci kalkulačky sa žiaci učia sčítovať a odčítavať dvojčíferné čísla v obore do 100 bez prechodu cez desiatku. Počítajú po stovkách do 1000. Pri utvrdzovaní učiva čo najviac využívame manipuláciu so skutočnými peniazmi.

Žiaci v 3. úrovni sa zdokonaľujú vo výpočtoch povrchu telies, učia sa vypočítať ich objem použitím vzorcov, na príkladoch z praxe. V tomto ročníku sa žiaci stretávajú s novými pojmi, ktoré sa týkajú učiva o percente. Je to učivo veľmi náročné. Úlohy z praktického života musia byť formulované tak, aby z nich žiak vedel vybrať podstatné údaje, vedel ich správne zapísať a podľa osvojeného algoritmu vedel pri výpočte postupovať. Pri výpočtoch využívame kalkulačku.

**INFORMATICKÁ VÝCHOVA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 1 vyučovacia hodina

9. ROČNÍK

CIELE

- Zapnúť a vypnúť počítač s pomocou/samostatne,
- pracovať s myšou s pomocou/samostatne,
- pracovať s klávesnicou s pomocou/samostatne,
- za pomoci učiteľa skenovať,
- správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD s pomocou/samostatne,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno s pomocou/samostatne,
- zatvoriť pracovné okno s pomocou/samostatne,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou s pomocou/samostatne,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou,
- chápať rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím,
- chápať rozdiel medzi stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač s pomocou/samostatne,
- digitálnym fotoaparátom odfoťiť spolužiaka a fotku uložiť za pomoci učiteľa do priečinku,
- fotografiu vytlačiť na tlačiarni s pomocou/samostatne,
- s pomocou pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore – nakresliť obrázok, obrázok uložiť a otvoriť,
- orientovať sa v jednoduchých hrách na internete s pomocou/samostatne,
- pracovať s USB kľúčom s pomocou/samostatne – kopírovať dokument,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- e-maily posielat' a prijať s pomocou/samostatne,
- rozpoznať vhodné webové stránky pre deti – vzdelávacie, zábavné, náučné,
- oboznámiť žiakov s negatívnym vplyvom stránok propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- napísať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky s pomocou/samostatne,
- spustiť hru z internetu s pomocou/samostatne,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- napísať, prepísať jednoduchý text s pomocou/samostatne,
- text uložiť a otvoriť s pomocou/samostatne,
- upravovať text – kopírovanie, mazanie, presúvanie s pomocou/samostatne,
- správne písanie klávesnicou – medzera, malé/veľké písmená, interpunkčné znamienka s pomocou/samostatne,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť s pomocou/samostatne,
- zvuk nahrat' prostredníctvom mikrofónu s pomocou/samostatne,
- dokončiť začatú prácu,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Počítačová zostava

Opakovanie zamerané na základné časti, z ktorých sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš). Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.
Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).
Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov.
Dodržiavanie základných zásad písania textu.
Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár
Pojmy – e-mail, e-mailová adresa.
Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).
Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov).
E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adresy, využitie adresára),

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe
Oboznámenie sa s pojmi – www, webový prehliadač, webová stránka.
Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.
Webové stránky pre deti (rozprávky, obrázky).
On-line hry.

Postupy, riešenie problémov

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy, robotická stavebnica
Skladanie podľa návodov - stavebnice, hlavolamy.
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Pojmy myš, klávesnica,
Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň
Funkcia tlačiarne. Práca s tlačiarňou.
Práca so skenerom.

CD, digitálny fotoaparát, mikrofón, USB – pamäťový kľúč
Spúšťanie hry a hudby z CD a internetu, ovládanie jednoduchých hier.
Ovládanie digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.
Ukladanie na USB kľúč.

Ukladanie informácií - súbor, priečinok
Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.
Vytváranie a pomenovanie priečinkov, ukladanie do priečinkov.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole
Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT
Počítačové hry, hudba, filmy.
Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.

**PRACOVNÉ VYUČOVANIE
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 3 vyučovacie hodiny

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
- samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti,
- vedieť pracovať s náradím v dielni,
- nadobudnúť a upevniť zručnosti pri práci s drevom- jednoduché opracovanie
- prehlbovanie poznatkov o ošetrovaní poranenia

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena - samostatné používanie hygienických potrieb.

Dodržiavanie hygieny na WC.

Samostatné obliekanie sa, upravený výzor.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie.

Viazanie šnúrok.

Vedieť si urobiť účes.

Vedieť skontrolovať svoj výzor v zrkadle.

Používanie správnych návykov pri stolovaní.

Rozvoj jemnej motoriky

Listovanie v knihe po jednom liste.

Skladanie puzzle a jednoduchých skladačiek.

Vytváranie obrazcov podľa vzoru z rôznych drobných materiálov (guľôčky, prírodniny a iné).

Práca v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.

Odkladanie predmetov, odevu a obuvi na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Ukladanie šiat.

Utieranie prachu.

Polievanie kvetov.

Vysávanie, zametanie a utieranie dlážky.

Umývanie umývadla, vane a zrkadla a pod.

Samostatné pranie a žehlenie jednoduchých vecí.

Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti.

Bezpečné používanie potrebného náradia v kuchyni.

Samostatné prestieranie k stolovaniu.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Používanie elektrickej varnej kanvice.

Príprava jednoduchých nápojov - sirup, čaj, kakao a pod.

Používanie sporáka na prípravu jednoduchých varených jedál.

Príprava jednoduchých studených jedál.

Práca v dielni

Modelovanie jednoduchých tvarov z modelovacej hmoty. Ozdobovanie modelu.

Práca s papierom. Strihanie, nalepovanie, zlepovanie, vytváranie koláže a pod.

Práca s textilom. Strihanie, lepenie, šitie textilu a pod.

Navliekanie nite do ihly.

Vedieť urobiť uzol na konci nite.

Prišit' gombík s veľkou dierkou.

Šitie stehov bez perforácie.

Montážne a demontážne práce so skladačkami.

Vyfarbovanie a natieranie výrobkov.

Práca s osvojeným náradím v dielni - kladivo, pílka, kliešte, pilník.

Práca s drevom

9. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Samostatnosť pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach, stravovacích návykoch a pracovných činnostiach v domácnosti,
- nadobudnúť a upevniť základné pracovné zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- prehľbovať poznatky a zručnosti pri práci s rôznym materiálom
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach
- zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce
- rozvíjať schopnosť zmysluplne prežívať voľný čas.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť pri vykonávaní samoobslužných činností.

Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov, čistenie a úprava nechtov.

Dodržiavanie hygieny na WC, používanie vreckovky, dámskej hygienickej vložky.

Česanie a upravovanie vzhľadu.

Samostatné obliekanie a vyzliekanie, skladanie a ukladanie odevov a obuvi na určené miesto.

Samostatné stolovanie.

Práce v domácnosti

Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia samostatnosť pri vykonávaní prác v domácnosti.

Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Utieranie prachu, umývanie podlahy, zemetanie a vysávanie. Vetranie.

Ustielanie postele, výmena posteľnej bielizne.

Umývanie WC, umývadla, vane a zrkadla, okien, nábytku a pod.

Samostatné pranie, žmýkanie (ručné i v práčke), vešanie a žehlenie.

Čistenie obuvi.

Prišívanie gombíka, patentky, háčka. Predný a zadný steh. Jednoduché opravy odevov.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.
Telefonovanie.
Nakupovanie.
Ošetrovanie rán (odrenina, rezná rana, popálenina).
Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti.
Precvičovanie a utvrdzovanie zručností osvojených v predošlých ročníkoch.
Uskladňovanie potravín.
Samostatné prestieranie k stolovaniu (plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár).
Samostatné odkladanie riadu po stolovaní.
Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.
Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.
Vedieť natierať chlieb, pečivo (maslo, džem, nátierka, paštéta, med, čokoláda...)
Umývanie, čistenie, krájanie ovocia a zeleniny, ukladanie na tanier.
Príprava jednoduchého nápoja. Sirup, mlieko, čaj, kakao, káva.
Používanie elektrickej varnej kanvice.
Používanie strúhadíel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.
Používanie sporáka na prípravu jednoduchých varených jedál.
Príprava jedál z vajčiek.
Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.
Vedieť pripraviť obložené chlebíčky.
Varenie zemiakov, kaší, pudingu, cestovín, ryže.
Varenie jednoduchých polievok a jedál.
Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Prepichovanie predmetov a prírodnín, navliekanie na niť.
Samostatné zaväzovanie mašličky.
Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.

Práce s papierom

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Rozlišovanie rozličných druhov papiera, lepenie, strihanie, rolovanie.
Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov.
Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare. Strihanie do kruhu.
Strihanie poskladaného papiera.
Balenie predmetov do papiera.

Práce s textilom

Precvičovanie a utvrdzovanie zručností osvojených v predošlých ročníkoch.
Navliekanie nite do ihly.
Vedieť urobiť uzol na konci nite.
Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný, zadný steh.
Jednoduché opravovanie odevov zašivaním dier, štopkaním, nažehľovaním, našívaním záplat a aplikácii.
Stehovanie materiálu, začisťovací steh.
Zošívanie dvoch látok.
Šitie na šijacom stroji.
Nácvik jednoduchých vyšívacích stehov. Krížikový, stonkový steh.

Nácvik jednoduchého pletenia a háčkovania.

Práce s drevom

Zvyšovanie zručnosti pri opracovávaní povrchu dreva brúsnyim papierom a pilníkom, pri zatĺkaní a vyťahovaní klincov, pri stĺkaní a zlepovaní rôznych materiálov.

Vŕtanie dier do dreva s vrtákom.

Požívanie skrutkovača pri spájaní dreva skrutkami.

Pílenie dreva pílkou.

Natieranie dreva farbou a lakom.

Osvojiť si bezpečnosť pri práci s náradím.

Montážne a demontážne práce

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného učiva v predošlom ročníku.

Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc.

Demontáž modelov, ukladanie stavebníc do škatule.

Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny.

Jednoduché presádzanie izbových kvetín.

Pripravovanie záhonov na sadenie.

Sadenie semien, cibúľ a priesad.

Starostlivosť o záhony.

Zber úrody. Zimné uskladňovanie úrody.

9. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Dosiahnuť stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach a pri pracovných činnostiach v domácnosti,
- rozlišovať rôzne materiály, poznať ich vlastnosti, rozširovať a prehĺbovať si základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce, úhladnosť výrobkov
- oboznámenie s postupmi pri poskytovaní základnej prvej pomoci
- osvojiť si základy technického kreslenia a jeho praktické využitie,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej hygieny, dodržiavania hygienických zásad a čistoty stolovania.

Práce v domácnosti

Opakovanie a upevňovanie zručností osvojených v nižších ročníkoch.

Dodržiavanie poriadku a hygieny v domácnosti.

Ustielanie posteľe. Výmena posteľnej bielizne.

Tepovanie kobercov.

Samostatné pranie, sušenie a žehlenie. Pranie v práčke.

Starostlivosť o dojča: udržiavanie v čistote, prebaľovanie, kúpanie, kŕmenie, oboznámenie sa s detskou výbavičkou.

Starostlivosť o chorých: používanie teplomera, prikladanie obkladov...

Ošetrovanie drobných poranení.

Krájanie, natieranie chleba, príprava obložených chlebičkov a chuťoviek.

Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača, varnej kanvice, sporáka a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.

Príprava nápojov.

Príprava jedál z vajíčok, zo zemiakov, z ryže, z cestovín a z mäsa.

Príprava nátierok a šalátov.

Varenie teplých a studených jedál.

Príprava pokrmov pre dieťa v prvom a druhom roku.

Príprava jedál podľa receptov.

Konzervovanie ovocia a zeleniny.

Príprava kompótov a lekvárov.

Príprava cukrárenských výrobkov podľa receptu.

Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni.

Zdokonaľovanie sa v šití ručných stehov.

Vyšívanie gombíkovej dierky.

Šitie jednoduchého pútka obnítokovaním.

Šitie na šijacom stroji: šitie do kruhu, štepanie, začisťovanie.

Opakovanie a zdokonaľovanie techniky háčkovania a pletenia.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie. Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spleťanie drobného materiálu. Kombinovanie rozličného materiálu.

Vytváranie mozaík, vzorov.

Práce s papierom

Rozvíjanie zručností osvojených v nižších ročníkoch. Zdokonaľovanie presnosti práce.

Používanie rôznych druhov papiera pri zhotovovaní výrobkov. Kombinovanie s inými materiálmi.

Práce s drevom

Upevňovanie a prehlbovanie osvojených zručností ručného obrábania dreva a vedomostí o vlastnostiach a druhoch dreva.

Spájanie dreva kolíčkami.

Pílenie lupienkovou pilou.

Práce s kovom

Rozvíjanie zručností osvojených v nižších ročníkoch.

Práca s profilovým materiálom: rezanie, sekacie, vŕtanie, pilovanie.

Práce s plastmi

Praktické upevňovanie a prehlbovanie získaných zručností a vedomostí.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy.

Zostavovanie zložitejších modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Skladanie zložitejších puzzle.

Jednoduché údržbárske práce v domácnosti.

Technické kreslenie

Využívanie vedomostí osvojených v predmete matematika.

Osová súmernosť. Znázorňovanie s využitím osovej súmernosti. Využívanie osovej súmernosti v praxi.

Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.

Rysovanie a čítanie technických výkresov, praktické využitie.

Pestovateľské práce

Utvrdzovanie, rozširovanie vedomostí a zručností nadobudnutých v predchádzajúcich ročníkoch.

Pestovanie, ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín.

Viazanie a aranžovanie rastlín.

Pestovanie kvetov a okrasných krikov.

Ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Pripravovanie záhonov na siate.

Úprava pôdy po zbere.

Starostlivosť o záhony.

Pestovanie zeleniny a okopanín.

Ochrana pred škodcami a burinami.

Zber a uskladnenie úrody.

PROCES

V deviatom ročníku sa snažíme o to, aby si žiaci všetkých troch úrovní osvojili čo najväčšiu mieru samostatnosti základných hygienických a stravovacích návykov a samoobslužných zručností aby dosiahli čo najväčšiu samostatnosť pri vykonávaní základných pracovných činností v domácnosti.

Žiaci 1. úrovne by na konci školského roka mali vedieť bezpečne používať potrebné náradie v kuchyni, mali by si vedieť pripraviť jednoduché nápoje, studené a teplé jedlá. Mali by vedieť strihať, nalepovať, navliekať, prišívvať gombíky, pracovať so skladačkami, s kladivom, pílkou, kliešťami a pilníkom. Mali by vedieť v čo najväčšej miere, zmysluplne stráviť svoj voľný čas.

Žiaci 2. úrovne by si mali v deviatom ročníku osvojiť samostatné upratovanie domácnosti, udržiavanie poriadku, samostatné pranie a žehlenie, prišívavie gombíkov, šitie na šijacom stroji, jednoduché opravy odevov, nakupovanie, ošetrovanie drobných poranení.

Mali by sa naučiť pripravovať jednoduché jedlá, vedieť rozlišovať rozličné materiály, pracovať s papierom, drevom a textilom, zostavovať modely z konštrukčných skladačiek a vykonávať jednoduché pestovateľské práce. Dôležité je, aby si osvojili také zručnosti a návyky, ktoré prispievajú k väčšej samostatnosti žiaka.

V deviatom ročníku sa žiaci 3. úrovne zdokonaľujú už v osvojených činnostiach, učia sa nové pracovné zručnosti potrebné v domácnosti, učia sa pripravovať nové jedlá a cukrárenské výrobky aj podľa receptu. Zvyšujú si svoju zručnosť šitia na šijacom stroji. Pri prácach v dielni sa žiaci naučia pracovať s novými nástrojmi pri obrábaní rôznych materiálov. Učia sa rozlišovať jednotlivé materiály, osvojujú si ich charakteristické vlastnosti a prácu s nimi. Žiaci si utvrdzujú osvojené zručnosti a vedomosti nadobudnuté pri pestovateľských prácach.

Z hľadiska obsahu pracovného vyučovania, jeho širokého zamerania na osvojovanie si rôznych pracovných zručností, a z hľadiska hĺbky zamerania možno povedať, že pracovné vyučovanie je najmä pre žiakov 3. úrovne predprofesionálnou prípravou.

**VÝTVARNÁ VÝCHOVA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 1 vyučovacia hodina

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

☐ Prostredníctvom výtvarných aktivít naďalej rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov.

OBSAH

Vo výtvarnom prejave sa naďalej zameriavame na „výtvarné rozprávanie“, podporujeme spontánny výtvarný prejav žiaka. Námety čerpáme z bezprostredného prostredia žiaka. Orientujeme sa na vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov.

Kresba (ceruza, uhlík, fixka, tuš)

- Kreslenie postavy, zvierat'a, obkresľovanie predlohy, kresba podľa predlohy.

Maľba (štetec, tampón, temperové a akvarelové farby, suchý a voskový pastel)

- Pokus o samostatný výtvarný prejav.

- Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok.

- Návrh na jednoduchý plagát, dekoračnú látku, lúka s kvetmi a pod.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit)

- Modelovanie jednoduchej skutočnosti – veci dennej potreby, rôzne rastliny, zvieratá, ovocie, zelenina a pod.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- ☐ Prostredníctvom výtvarných aktivít prehľbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu,
- ☐ upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch.

OBSAH

V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety.

Pri voľbe námetov vychádzame zo skúsenosti žiakov. Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov, sprostredkujeme ukážky ilustrácií, organizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí.

Kresba (ceruza, rudka, fixka, tuš)

- Kresba podľa modelu.

Maľba (štetec, tampón, akvarelové farby, temperové farby)

- Spontánna maľba s námetmi zo života detí a dospelých.

- Vyjadrovanie vlastných pocitov pomocou maľby.

- Batiky voskom, a so špagátom - kresba kompozície na textíliu, kontúrovanie voskom, maľovanie, voskovanie celej plochy, žehlenie.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

- Modelovanie zložitejších tvarov šperky, dekoračné predmety, svietnik a pod.

- Tvarovanie pomocou drierka, špachtle.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Podporovať výtvarné zručnosti a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov,
- v nadväznosti na ciele výtvarnej výchovy z predošlých ročníkov posilniť výchovné, estetické a profesijné zameranie predmetu,
- prostredníctvom výtvarných aktivít prehĺbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu.

OBSAH

Orientovanie sa na doplnenie poznatkov z jednotlivých oblastí výtvarnej výchovy, podľa úrovne vyučovania v predošlých ročníkoch.

Zapájanie žiakov do výtvarných aktivít i mimo školy s intaktnou populáciou žiakov. Využívame všetky formy výtvarných aktivít, vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží.

Návštevy výstav výtvarných prác detí v galériách, výstavných sieňach.

Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy, internetové stránky o výtvarnom umení.

Výtvarné techniky: zo širokej palety výtvarných techník vyberáme tie, ktoré najviac vyhovujú výtvarnému typu a naturelu detí. Volíme netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník.

Výtvarný materiál: výber je určený voľbou výtvarnej techniky.

PROCES

Námety a náplň vyučovacích hodín vyučujúci výtvarnej výchovy vyberá podľa potrieb a záujmu jednotlivých žiakov.

Odporúča sa vo väčšej miere využívať netradičné a pre žiakov pútavé formy práce, využívať arteterapeutické techniky.

Odporúčané sú aj návštevy výstav výtvarných prác detí v galériách a výstavných sieňach.

**HUDOBNÁ VÝCHOVA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 1 vyučovacia hodina

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozširovať hudobné vedomosti,
- cibriť sluchové vnímanie nástrojov i ľudského hlasu,
- rozvíjať inštrumentálny sprievod piesní,
- oboznámiť sa s notami, notovou osnovou, husľovým kľúčom – základmi notového zápisu,
- naučiť sa základy niektorých tanečných krokov,
- položiť základy k využívaniu hudby vo voľnom čase.

OBSAH

Počúvanie rôznych (nových) hudobných žánrov, spievanej i inštrumentálnej hudby.

Diferencovanie zvukov ďalších hudobných nástrojov, príp. nástrojových skupín (dychové, sláčikové, klávesové atď.).

Diferencovanie vnímaného spevu (dospelý človek – dieťa, žena – muž).

Zvládnutie jednoduchých krokových variácií (využiť preferovanú hudbu).

Zvládnutie sociálnej rutiny, súvisiacej s párovým tancom („popýtanie“ do tanca, správny tanečný postoj, očný kontakt, telesná blízkosť, vlastný tanec, načasovanie ukončenia tanca, sociálne prijateľný koniec tanca vo dvojici).

Podľa individuálnych schopností zvládnutie notového zápisu jednoduchej melódie, resp. pochopenie súvislosti medzi výškou tónu a polohou zapisovaných nôt, dĺžkou tónu a vonkajším vzhľadom noty a iné.

Počúvanie hudby, ktorá prináša radosť, uspokojenie a vyplní voľný čas žiaka (počúvanie a aj produkcia hudby).

**TELESNÁ VÝCHOVA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

Týždenne 3 vyučovacie hodiny

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Upevniť sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- podporiť pohybové zručnosti a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevniť doteraz nadobudnuté socio-komunikčné zručnosti s dôrazom na ich generovanie mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- uplatňovať kooperáciu, interakčnú kooperáciu,
- uplatňovať sebakontrolu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizáčnej schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojovať si správnu životosprávu.

OBSAH

Zdravotné cvičenia - opakovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov s ich obmenou. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu so striedaním pravej a ľavej nohy. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – nácvik správnych pohybov nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej maximálne 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možnosti do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym

rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Štafetový beh s kolíkom na krátkej trase so zapojením maximálne 2 žiakov.

Lezenie dopredu štvornožky - vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík do výšky maximálne 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty, gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky.

Gymnastické cvičenia - prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po švédskej lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Zmiešané visy na nízkej hrádze. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Gúľanie a pritáhovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie. Prechádzky s konkrétnym cieľom (hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, cestovanie verejnými dopravnými prostriedkami).

Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Zrkadlo, imitovanie, odovzdávanie, opakovanie (memoria), duet.

Hudobno-pohybové hry - rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, udávaného učiteľom a jeho zmena signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Točenie sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak, dvaja žiaci. Prísuný krok bokom, nácvik prísuného kroku vpred, nácvik cvalu bokom.

Koordináčné a relaxačné cvičenia - pakovanie a upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôbiť sa skupine a skupinovej aktivite; rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min.); rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min.).

Treba sa zamerať na rozširovanie už zvládnutých pohybových zručností ako na chôdzu a beh a na posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch

žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch nie je treba využívať pomoc druhého učiteľa.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovať spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevňovať už nadobudnuté socio-komunikačné zručnosti, s dôrazom na generovanie týchto schopností mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- kooperovať pri rôznych aktivitách,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- ovládať jednoduché tanečné kroky,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- rozvíjať generalizačné schopnosti,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy, odpočinku, striedanie aktivity a odpočinku.

OBSAH

Zdravotné cvičenia - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch na hor a dole striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste, nácvik chôdze vzad. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Zmeny smeru udávaného pri behu, beh okolo predmetov rozložených po zemi, beh po kružnici.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max, 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku

do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty.

Lezenie a plazenie vpred vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, švédske lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kľzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením. Preliezanie prírodných prekážok.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty kotúlajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodú lopty do diaľky, do výšky, prehadzovanie cez obruče.

Gymnastické cvičenia – chôdza po lavičke s obratom. Chôdza po lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Nácvik visu na nízkej hrazde. Výskok maximálne na 3 - 4 diely švédskej debny do vzporu kľačmo, z kľaku stoj a zoskok na žinenku. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Poradové cvičenia - nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov.

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie.

Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno-pohybové hry - rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe udávanom učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach – učiteľ a žiak, žiak a žiak. Prísuný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom.

Pohybové vyjadrenie pojmov: ticho, silno, nízko, vysoko, pomaly, rýchlo.

Koordináčne a relaxačné cvičenia - opakovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít **spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne sa prispôbiť skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min.), na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min.).**

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch je snaha nevyužívať pomoc druhého

učiteľa. Do obsahu vyučovania telesnej výchovy je potrebné zaradiť zložky súvisiace s osvojovaním správnej životosprávy a nácvik spoločenských voľno časových aktivít, medzi ktoré okrem rôznych druhov jednoduchých športov a hier zaradíme aj tanec. Jednoduché krokové variácie sa nacvičujú pomocou rytmizácie (bubon, tleskanie a iné) a hudby, s jej výberom zohľadňujúcim psychický stav žiaka pri jej reprodukcii. Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov ich treba pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití (rozpoznanie a odmietnutie nevhodných dotykov a pod.).

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Samostatne realizovať nadobudnuté zručnosti pri vykonávaní pohybových aktivít s dôrazom na ich generalizáciu v zmenenom vonkajšom prostredí, so zmenou formy aktivity a personálnej zmene,
- spontánne dodržiavať pravidlá hrových a pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností, návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- poznať potreby vlastného tela,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopnosti v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- prijať fyzický kontakt pri telovýchovných aktivitách – učiteľa i spolužiakov,
- akceptovať a uplatňovať pravidlá,
- kooperovať so spolužiakom,
- uplatňovať interakčnú kooperáciu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- ovládať jednoduché tanečné kroky,
- napodobňovať pri telovýchovných aktivitách, poradovosti, kreativity a improvizáčnej schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy a odpočinku.

OBSAH

Zdravotné cvičenia - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dole so striedaním pravej a ľavej nohy. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytleskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste, nácvik chôdze vzad. V prírode prejsť najmenej 1 km. 108

Beh – nácvik správneho pohybu nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, z drepu, zo sedu a z ľahu. Zmeny smeru udávaného pri behu, beh okolo predmetov rozložených po zemi, beh po obvode kruhu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi. Beh na 100 m, štafetový beh v dĺžke maximálne 2 x 60 m.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej maximálne 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možnosti do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Skok do diaľky.

Lezenie a plazenie smerom dopredu po vizuálne vyznačenej trase, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík – maximálne do výšky 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavice, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením. Zliezanie prírodných prekážok.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty guľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky, prehadzovanie cez obruče.

Gymnastické cvičenia - chôdza po lavičke s obratom. Chôdza po lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Nácvik visu na nízkej hrazde. Výskok maximálne na 3 - 4 diely švédskej debny do vzporu kľáčmo, z kľaku stoj. Guľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku. Tanec - tanečná výchova, jednoduché spoločenské a moderné tance - krok prísunný a poskočný. Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými dolnými končatinami, kolíska na chrbte z drepu spojeného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Poradové cvičenia - nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov.

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie. Prechádzky s konkrétnym cieľom (návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť – napr. hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, presun verejnými hromadnými dopravnými prostriedkami).

Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno-pohybové hry - rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, ktorého zmena je signalizovaná zvukom pišťali a udávaná učiteľom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach – v kombinácii žiak s učiteľom, dvaja žiaci, traja, resp. štyria žiaci bez učiteľa. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom. Pohybové vyjadrenie pojmov: ticho, silno, nízko, vysoko, pomaly, rýchlo.

Koordinačné a relaxačné cvičenia - cvičenie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne sa prispôbiť skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min.); na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min.); na uplatňovanie kreativity a improvizácie žiaka.

Do obsahu vyučovania telesnej výchovy treba zaradiť zložky súvisiace s osvojovaním správnej životosprávy a nácvik spoločenských voľno časových aktivít, medzi ktoré okrem rôznych druhov jednoduchých športov a hier je aj tanec. Jednoduché krokové variácie nacvičiť pomocou rytmizácie a hudby. Výber krokov a hudby musí zohľadňovať možnosti, schopnosti a psychický stav žiaka pri jej reprodukcii.

Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov treba ich pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití (nevhodné dotyky a pod.).

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch a snažiť sa nevyužívať pomoc druhého učiteľa.